

Bécs, 1944, Bischoffgasse 10.

VISSZHANG - LIX. évfolyam, 51-52. szám, 2015. december 18.

Nem kérdőjelezem meg a Frojimovics Kinga-Kovács Éva-szerzőpáros jóindulatát a *Holokaust a császárvárosban* című cikkben (ÉS, 2015/50., dec. 11.) leírtakkal kapcsolatban. De minimum kiegészítésre szorul már-már idilli hangulatot sejtető leírásuk, legalábbis azzal, amit családunk a hivatkozott lágerben (Bischoffgasse 10.) megélt. *Életeink* című, magyarul, angolul és németül megjelent könyvemben írok erről részletesen. Ennek a könyvnek a hatására került az iskola falára az emléktábla. Amikor a könyvön dolgoztam, és meglátogattam az iskolát, kiderült, ott nem tudtak (?) az annak idején azon a helyen működött lágerről, és a korabeli iskolanapló is csak légítámadások okozta épületkárosodásról tesz említést az 1944-45-ös időszakra vonatkozóan.

Most csak azzal kapcsolatban idézek, ami a gyerekek munkavégzésére vonatkozik. Frojimovics és Kovács leírásában a 12 év feletti gyerekek már felnőttnek számítanak, és a 12 évesnél fiatalabbakat a Schönbrunnba vitték kertészkedni.

Sándor bátyám 1934-ben született, akkor tízéves volt (én három), és többek között a következőkre emlékezett (*Életeink*, 55. oldal): „A tízévesnél kisebb gyerekek a lágerben maradtak. A 15 évesnél idősebbek a többi felnőttel együtt mentek dolgozni. A 10 és 15 év közötti gyerekekből viszont különleges, húsztagú munkacsoportokat alakítottak. Én is ilyen csoportba kerültem. Kibombázott házakhoz mentünk közvetlenül a bombázást követően. Arra használtak bennünket, hogy olyan helyekre is bejussunk, ahová a felnőttek nem fértek be. Ki kellett hoznunk a hullákat, a sérülteket és az összes értéket. Ha csak egy végtagot vagy más emberi testrészletet találtunk, azt is ki kellett hozni. Kegyetlen és félelmetes munka volt, és nagyon veszélyes.” További részletek az *Életeink - Egy tudományos kutató találkozása a 20. századdal* (Budapest, Typotex, 2003) című könyvben találhatók.